

Kenniswerkplaats Leefbare wijken:

Verslag van werkzaamheden 2014

Missie

De Kenniswerkplaats Leefbare Wijken (verder KWP) is een samenwerkingsverband tussen de gemeente Rotterdam en de Erasmus Universiteit Rotterdam en diverse andere Rotterdamse kennisinstellingen met als tweeledige doelstelling: 1) de ontwikkeling van beleids- en praktijkrelevante kennis over leefbaarheid en stadswijken en 2) verspreiden van deze kennis in de praktijk van stedelijk beleid.

In 2014 hebben we weer diverse activiteiten ondernomen. Maar dan in vorige jaren zijn we er in 2014 in geslaagd om onderzoek over leefbaarheid en stadswijken uit te voeren c.q. te laten uitvoeren. Daarnaast organiseerden we diverse bijeenkomsten bedoeld om kennis te verspreiden in de wereld van stedelijke beleidsvoerders.

Bijeenkomsten

Op **27 februari** organiseerde de KWP een drukbezochte lezing van prof. Evelien Tonkens (Universiteit van Amsterdam) over actieve burgerparticipatie in steden. De lezing droeg de titel '**Mondige burgers, getemde professionals**'. **Na de lezing was er een forumdiscussie waaraan, naast Tonkens, werd deelgenomen door:** Els Desmet (sociaal ondernemer in Rotterdam en initiatiefnemer van het verhalenhuis Belvédère op Katendrecht), Hans Nijman (directeur Toezicht en Handhaving van het cluster Stadsbeheer van de gemeente Rotterdam) en Justus Uitermark (bijzonder hoogleraar samenlevingsopbouw aan de EUR). Video-opnames van de lezing van Evelien Tonkens, een kort interview met haar en haar powerpoint staan op de website van de KWP.

Op **22 april** organiseerde de KWP in samenwerking met de gemeente Rotterdam en het Stadsinitiatief een lezing van de Amerikaanse "burgerkracht- goeroe" Jim Diers (University of Washington) over zijn ervaringen als directeur van het Department of Neighborhoods in Seattle (USA) en zijn jarenlange inzet voor en betrokkenheid bij burgerinitiatieven. Aansluitend ging prof. Derk Loorbach (EUR/EUR, tevens lid van de Programmagroep van de KWP) in op zijn onderzoek naar de impact van het stadsinitiatief. Een verslag van Diers' bezoek aan Rotterdam en de powerpoint van Loorbach staan op de website van de KWP.

Op **20 mei** organiseerde de KWP op verzoek van de gemeente Rotterdam een tweede expertmeeting over het nieuwe Wijkprofiel van de gemeente Rotterdam. Het Wijkprofiel is de opvolger van de Rotterdamse Sociale Index en Veiligheidsindex en is bedoeld om ontwikkelingen in Rotterdamse wijken en buurten in kaart te kunnen brengen. Wim van der Zande (OBI) lichtte de eerste uitkomsten van het Wijkprofiel toe, waarna prof. Rene van Swaaningen (EUR/ Criminologie) en prof. Godfried

Engbersen (EUR/ Sociologie) in korte presentaties op de uitkomsten reageren. Beide co-referenten maken deel uit van de Regiegroep c.q. Programmagroep van de KWP. Centrale vragen waren: hoe moeten de uitkomsten van het wijkprofiel worden geïnterpreteerd en welk beleid zou de gemeente gezien deze uitkomsten moeten voeren. Een verslag van de bijeenkomst staat op de website van de KWP.

Op **23 juni** organiseerde de KWP op verzoek van de Directie Veiligheid van de gemeente Rotterdam een expertmeeting waarin wetenschappers van de afdelingen Sociologie en Criminologie (EUR) en van Inholland met medewerkers van de directie spraken over de kloof tussen objectieve (geregistreerde) en subjectieve (door burgers beleefde) veiligheid in Rotterdam. Uitkomst was dat de Directie Veiligheid twee onderzoeksopdrachten gaf: aan Vasco Lub/Tom de Leeuw om kwalitatief onderzoek te doen over veiligheidsbeleving in enkele Rotterdamse wijken en aan de Afdeling Sociologie om op basis van gegevens van de Rotterdamse Veiligheidsenquête kwantitatief onderzoek te doen over hetzelfde vraagstuk.

Op **2 oktober** organiseerde de KWP in samenwerking met de Rotterdamse Veldacademie, Cluster Stadsbeheer van de gemeente Rotterdam, Creatief Beheer en Groen Dichterbij een praktijkmiddag over zelfbeheer en co-creatie in de groene openbare ruimte. Doel van de middag was het leren van praktijkvoorbeelden en een betere afstemming tussen initiatieven en gemeente. Tijdens de bijeenkomst presenteerden tien groeninitiatieven hun project. Ruim 90 initiatiefnemers en ambtenaren gingen gezamenlijk aan de slag en formuleerden aanbevelingen voor zelfbeheer. Een verslag en een filmimpressie van de bijeenkomst staan op de website van de KWP.

Op **31 oktober** organiseerde de KWP op verzoek van de Rotterdamse Stichting 010 Woonfocus een expertmeeting over “de onderkant van de Rotterdamse woningmarkt”. Aanleiding voor de bijeenkomst was de observatie van de Stichting dat in Rotterdam veel gesproken wordt over misstanden rond particulier verhuurde woningen in Rotterdam maar dat er feitelijk weinig over bekend is en ook geen eerder onderzoek over is gedaan. Een verkennende literatuurstudie van de Afdeling Sociologie ('t Hart, Snel) bevestigde de indruk dat er vrijwel geen onderzoek is over de onderkant van de Rotterdamse woningmarkt. Uitkomst van de bijeenkomst is dat de Stichting de Afdeling Sociologie opdracht geeft voor nader onderzoek (deels kwantitatief, deels kwalitatief) onderzoek over deze kwestie. Dit onderzoek wordt medegefinancierd door de gemeente Rotterdam (Cluster Stadsontwikkeling) en door de KWP Leefbare Wijken.

Onderzoek

- Buurtpreventieteams

De KWP gaf samen met het Cluster Stadsbeheer en de Directie Veiligheid opdracht aan het Bureau Sociale Argumentatie (Vasco Lub) om kwalitatief onderzoek te doen naar de praktijk van buurtpreventieteams in enkele Rotterdamse wijken. Dit onderzoek is in 2014 gestart en zal in 2015 worden opgeleverd.

- Nieuwe welzijnsfuncties

De KWP is als mede-uitvoerder betrokken bij een onderzoek over ‘nieuwe welzijnsfuncties’, dat door Platform 31 (Radboud Engbersen, Tineke Luppi) wordt uitgevoerd in opdracht van het Cluster

Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Rotterdam. Doel van het onderzoek is om na te gaan of en op welke wijze maatschappelijke initiatieven welzijnsfuncties kunnen vervullen nu lokale overheden zich terugtrekken uit het sociale domein. Meer specifiek richt het onderzoek zich enerzijds op zelfbeheer van welzijnsaccommodaties door bewoners en anderzijds op maatschappelijke initiatieven van religieuze organisaties (kerken, moskeeën). De KWP is m.n. bij dit laatste deel van het onderzoek betrokken en organiseert in 2015 een afsluitende expertmeeting over dit onderzoek.

- *'Footloose'-migranten uit Midden- en Oost-Europa*

De KWP gaf een financiële bijdrage aan het onderzoek IMAGINATION van de EUR (Godfried Engbersen/Peter Scholten e.a.). Het betreft een internationaal vergelijkend onderzoek over de lokale consequenties van de instroom van Midden- en Oost-Europese arbeidsmigranten en de wijzen hoe lokale overheden daarmee omgaan. De KWP vroeg de onderzoekers om op basis van de uitkomsten van dit project en van eerdere onderzoeken een korte studie te schrijven over 'footloose' migranten uit Midden- en Oost-Europa. Dit zijn migranten die weinig geworteld zijn in de Nederlandse samenleving maar ook weinig binding hebben met het herkomstland. Het betreft veelal de meest gemarginaliseerden onder de arbeidsmigranten. In de studie wordt een beeld geschetst van deze categorie, alsmede van de problematiek van dakloze migranten in Rotterdam en Den Haag. De studie is in december opgeleverd aan de gemeente Rotterdam en staat op de website van de KWP

- *Subjectieve veiligheidsbeleving van Rotterdammers*

De Directie Veiligheid van de gemeente Rotterdam heeft bij de KWP betrokken onderzoekers opdracht gegeven onderzoek te doen over de kloof tussen objectieve en subjectieve veiligheid in Rotterdam. Terwijl de geregistreerde overlast en criminaliteit in de stad afneemt, neemt de veiligheidsbeleving van burgers niet toe. Het betreft twee aparte studies. Bureau Sociale Argumentatie (Vasco Lub/Tom de Leeuw) doet kwalitatief onderzoek over veiligheidsbeleving van burgers in enkele Rotterdamse wijken. De afdeling Sociologie (Arjen Leerkes, Erik Snel, Margrietha 't Hart) doet kwantitatief onderzoek op basis van gegevens van de Rotterdamse Veiligheidsenquête het uiteenlopen van objectieve en subjectieve veiligheid in Rotterdam te verklaren. Beide studies zijn in 2014 begonnen en worden in 2015 opgeleverd.

- *Masterscripties Maatschappelijke Inspanning*

Vier Rotterdamse sociologiestudenten (EUR) hebben hun masterscriptie geschreven over het Rotterdamse project Maatschappelijke Inspanning: 'geleid vrijwilligerswerk' door mensen met een uitkering. In drie verschillende buurten hebben de studenten deelnemers aan dit project geïnterviewd over hoe zij het vrijwilligerswerk beleven en welke betekenis het voor hen heeft. De laatste scriptie wordt begin 2015 afgerond. De KWP heeft enig budget gereserveerd om een samenvattend artikel op basis van deze scriptie te maken. Deze zal op de website van de KWP worden geplaatst. De scripties zijn geplaatst op <http://www.eur.nl/fsw/rotterdamdesk/>

- *Masterscripties Sociale Index/ Veiligheidsenquête*

Tevens schreven vijf Rotterdamse sociologiestudenten (EUR) hun masterscriptie op basis van gegevens van Rotterdamse Sociale Index en Veiligheidsenquête. Twee scripties gingen over hoe verschillen tussen buurten in de mate waarin burgers participeren in buurtinitiatieven verklaard

kunnen worden. Drie scripties gingen over diverse facetten van (door burgers ervaren) veiligheid in Rotterdam. De scripties zijn geplaatst op <http://www.eur.nl/fsw/rotterdamdesk/>